DOMSTOLENS DOM
7. maj 1987 *

I sag 419/85,

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved juridisk konsulent G. Marenco, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos G. Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den italienske Republik, ved regeringen, ved L. Ferrari Bravo, leder af udenrigsministeriets afdeling for contenzioso diplomatico, dei trattati e degli affari legislativi, bistået af avvocato dello Stato P. G. Ferri, og med valgt adresse i Luxembourg på den italienske ambassade, 5, rue Marie-Adélaïde,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det statueres, at Den italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-traktaten, idet den ikke har gennemført Rådets direktiv 80/1263 af 4. december 1980 om indførelse af et EF-kørekort (EFT L 375, s. 1),

har

DOMSTOLEN,

sammensat af præsidenten Mackenzie Stuart, afdelingsformændene T. F. O'Higgins og F. Schockweiler, dommerne G. Bosco, T. Koopmans, K. Bahlmann og R. Joliet,

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: fuldmægtig S. Hackspiel

* Processprog: Italiensk.

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 29. januar 1987,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 19. februar 1987,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 13. december 1985, har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Den italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-traktaten, idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget de love og administrativt fastsatte bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme Rådets direktiv 80/1263 af 4. december 1980 om indførelse af et EF-kørekort (EFT L 375, s. 1).

2 Indledningsvis bemærkes, at direktivet ifølge sine betragtninger kun er en første fase af en harmonisering, som skal føre til indførelse af et EF-kørekort; direktivets artikler 1-4 indeholder bestemmelser om indførelse af en EF-model for nationale kørekort, mens direktivets artikel 8 regulerer spørgsmålet om gensidig anerkendelse og ombytning af nationale kørekort for indehavere, som skifter bopæl fra én medlemsstat til en anden. Desuden er der ved direktivets artikel 6 indført en første harmonisering af bestemmelserne om udstedelse af kørekort. Ifølge den nævnte artikels stk. 1, litra a), er udstedelse af kørekort betinget af, at den pågældende består en praktisk og en teoretisk prøve og opfylder lægelige minimumskrav, som ikke kan være væsentlig mindre strenge end de krav, der er anført i bilag II og III til direktivet.

3 Direktivets artikel 12 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne vedtager efter samråd med Kommissionen i god tid og senest den 30. juni 1982 de love eller administrative bestemmelser, der er nødvendige for gennemførelsen af dette direktiv fra og med den 1. januar 1983.

2. En medlemsstat kan imidlertid, uden at dette berører anvendelsen af de øvrige bestemmelser i dette direktiv, beslutte først at påbegynde udstedelse af kørekort af EF-model fra en senere dato, dog senest fra den 1. januar 1986.

...«

4 Kommissionen har gjort gældende, at Den italienske Republik ikke har vedtaget alle de bestemmelser, der er nødvendige til gennemførelse af direktivet. Således kræves der efter gældende italiensk lovgivning ingen praktisk prøve forud for udstedelse af kørekort til motorcykel, ligesom varigheden af den praktiske prøve, der ifølge bilag II til direktivet ikke må være mindre en 20 minutter, efter italiensk lovgivning er overladt til den motorsagkyndiges afgørelse; endelig er der efter italiensk lovgivning intet til hinder for, at aspiranter, der lider af visse af de i bilag III til direktivet angivne sygdomme eller handicaps, kan få udstedt eller forlænget kørekort uden lægeattest.

5 Den italienske regering har nedlagt påstand om afvisning eller i hvert fald frifindelse.

6 Vedrørende en mere udførlig redegørelse for direktivets bestemmelser samt parternes anbringender og argumenter henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Formaliteten

7 Til støtte for afvisningspåstanden har den italienske regering gjort gældende, at sagen er for tidligt anlagt, idet medlemsstaterne i henhold til direktivets artikel 12, stk. 2, kan udskyde gennemførelsen af en del af direktivet. Desuden kan medlemsstaterne i henhold til direktivets artikel 6, stk. 2, opretholde visse nationale regler for udstedelsen af kørekort, ligesom direktivets artikel 9 hjemler mulighed for at

gøre undtagelser fra flere af de øvrige direktivbestemmelser. Endelig har Den italienske Republik allerede gennemført en af de centrale bestemmelser i direktivet, idet den den 18. juni 1984 udstedte en bekendtgørelse vedrørende ombytning af italienske og udenlandske kørekort. Under disse omstændigheder kan Kommissionen i hvert fald ikke med rette generelt kræve statueret, at Den italienske Republik ikke har gennemført samtlige direktivbestemmelser.

8 Hertil bemærkes, at selv om Kommissionen i påstandene har gjort gældende, at Den italienske Republik ikke har vedtaget »alle de love og administrativt fastsatte bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet«, betyder det udtryk ikke, at Kommissionen foreholder den italienske regering, at den ikke har truffet nogen foranstaltninger i det øjemed. Tværtimod har Kommissionen i stævningen udtrykkeligt indrømmet, at ovennævnte bekendtgørelse af 18. juni 1984 er en delvis gennemførelse af direktivet. Både af den begrundede udtalelse og af stævningen fremgår det, at sagen drejer sig om Den italienske Republiks manglende gennemførelse af direktivets artikel 6, stk. 1, litra a), og dets bilag II og III, og at den hverken vedrører artiklerne 6, stk. 2, og 9 eller spørgsmålet om udstedelse af kørekort af EF-model, der er den eneste foranstaltning, hvis iværksættelse medlemsstaterne kan udskyde i henhold til direktivets artikel 12, stk. 2.

9 Den italienske regerings afvisningspåstand kan herefter ikke tages til følge.

Realiteten

10 Den italienske regering har ikke bestridt, at italiensk lovgivning på de af Kommissionen angivne punkter ikke fuldt ud er i overensstemmelse med bestemmelserne i direktivet og dettes bilag. Den italienske regering har forklaret, at et lovforslag til gennemførelse af direktivet blev fremsat i det italienske parlament den 5. juni 1985, og at forslaget for tiden er til behandling i deputeretkammeret. For så vidt nærmere angår den obligatoriske praktiske prøve forud for udstedelsen af kørekort til motorcykler, har regeringen bemærket, at en sådan prøve forudsætter tekniske dispositioner, som forvaltningsmyndighederne endnu ikke har foretaget. Med hensyn til de lægelige minimumskrav i forbindelse med udstedelse af kørekort har regeringen anført, at medlemsstaterne i henhold til direktivets artikel 6, stk. 1, litra a), kun er forpligtet til at anvende regler, der ikke er væsentlig mindre strenge end de krav, der er fastsat i bilag III til direktivet, og at Kommissionen ikke har påvist, på

hvilke punkter de gældende italienske bestemmelser reelt er mindre strenge end direktivets.

11 Det bemærkes, at i henhold til Domstolens faste praksis kan en medlemsstat ikke påberåbe sig bestemmelser, praksis eller forhold i sin interne retsorden som begrundelse for ikke at overholde forpligtelser eller frister i henhold til direktiver.

12 For så vidt angår de lægelige minimumskrav bemærkes, at Kommissionen i den begrundede udtalelse og i stævningen har fremhævet, at det ikke i italiensk lovgivning udtrykkeligt er fastsat, at aspiranter, der lider af hjerte- og kredsløbssygdomme, endokrine forstyrrelser, visse nervesygdomme, mentale forstyrrelser og alvorlige blodsygdomme, hverken kan få udstedt eller forlænget kørekort uden lægeattest. Herefter påhviler det den italienske regering af forklare, at de italienske lægelige minimumskrav må antages at være af en sådan art, at de ikke er væsentlig mindre strenge end de krav, der på de nævnte punkter er fastsat i bilag III til direktivet. Den italienske regering har imidlertid ikke fremført nogen forklaring.

13 Det følger af det anførte, at den italienske regerings argumenter ikke kan lægges til grund. Det begåede traktatbrud må imidlertid begrænses under hensyntagen til de i Kommissionens stævning nærmere anførte oplysninger.

14 Det må følgelig fastslås, at Den italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-traktaten, idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget de love og administrativt fastsatte bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme artikel 6, stk. 1, litra a), i Rådets direktiv 80/1263 af 4. december 1980 om indførelse af et EF-kørekort samt bilagene II og III til direktivet.

Sagens omkostninger

15 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at betale sagens omkostninger. Sagsøgte har tabt sagen og bør følgelig betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Den italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-traktaten, idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget de love og administrativt fastsatte bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme artikel 6, stk. 1, litra a), i Rådets direktiv 80/1263 af 4. december 1980 om indførelse af et EF-kørekort samt bilagene II og III til direktivet.**

2) **Den italienske Republik betaler sagens omkostninger.**

Mackenzie Stuart O'Higgins Schockweiler

Bosco Koopmans Bahlmann Joliet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 7. maj 1987.

P. Heim
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident